

Any X

Núm. 439

Barcelona 28 de Janer de 1897

Contra 'l fret las pells van bé
sigan d' os, de nútria, ó bé
y hasta si 's vol de cabrit...
Mes per entrar en calor...
una *pell* d' aquest tenor
jes un remey garantit!

DE DIJOURS À DIJOURS

A ca 'n Parés

Al entrar diumenje passat en lo *Saló* del carrer de 'n Petriixol, un pintor de sota-terrat á qui may li han volgut admetre 'ls seus *lienços* en cap exposició *extra*, ni *ordinaria*, deya (per' dir *algo*) á un *amateur* dels que 's gastan set pessetas per una marina d' escaleta:—Es ridícul que 'l Temple de las Bellas Arts barceloninas, siga en aquesta cofurna... Ja ho tenen ben malament per exposarse 'ls nostres artistes!—Pitjor ho tenen (respongué l' interpelat) aquells que han d' exposarho tot dins d' una entrada ó al ayre lliure.—Oh! (replicá un tercer) Pitjor y mes *exposat*.

Si bé es de planye que la *Barcelona artística* no disposi d' un altre *Saló* mes espayós pera exposicions extra-oficials de quadros y esculpturas, 'l *Saló Parés* supleix la falta mes que decorosament y ab probada suficiencia; puig, á mes de las inmillorables condicions de llum que reuneix 'l local, no sabém que s' hagi refusat encare cap obra pe 'l poderos motiu de no cábrehi: per lo tant... Nos sembla que, avuy per avuy, lo (relativament) escás número d' artistes catalans dignes de figurar en lo *Saló Parés* no necessita mes lloch del que disposa. Se 'ns objectará que moltes obras *resultarian* mes, en altre local mes espayós que permetés la graduació de distancia per' apreciarlas; conformes: pero qui exigeix mes espayositat de saló es 'l públich que va á ca 'n Parés, com si anés á casa seva; que va á tafanejar las evolucions de las Bellas Arts aquí á Barcelona; 'l públich que voldria allí mes comoditats... sense pagar. Pero 'l senyor Parés (que prou fa donant hospitalitat als artistes de casa) deu pensar lo següent:—L' una cosa... son quadros, y l' altra .. *marchs*.

Y no pensa gens malament.

*
**

Gracias á Deu, en l' actual Exposició número 14 no han fet *pinyas* los noys de las dos *escolas*: s' ho han prés á la fresca lo de defensar *velis nolis* tendencias extranyas y gestos extravagants los revolucionaris del art del pinzell: mes val aixís, y tothom ho celebra. Cada qual que se la pinti com vulgui ó com sápigá la seva inspiració; lo gran que es pintar bé. Tots los sistemas artístichs son acceptables si 'l verdader Art 'ls guia y la Naturalesa no 'n surt malparada.

Los quadros d' aquesta Exposició no son en número respectable (que res importa); pero n' hi ha alguns que 's fan respectar (qu' es lo que convé.)

En Brull, lo pintor mes poeta de la colla; 'n Paco Masriera, lo pinta-senyoras número hù; y en Meifren, lo marinista de mes *sal* del Mediterrani, son 'ls *sobresalients* aquesta vegada; «*Floreal*», «*Máscara blanca*» y «*Otra poesía*», son obras responsables de nostre asert. «*Floreal*» es digne d' un geni.

En lo paissatge tenen nota de *notable*, 'n Vancells pe 'l seu «*Bosch de pins*», 'n Pepe Masriera per l' «*Antes del almuerzo*» y l' Urgell per... lo de sempre. Los dos primers han deixat afirmat lo que vaig á dir: que l' un pe 'l *plá* y l' altre per la *montanya* se farán propietaris de totas las arbredas y boscos de Catalunya, artísticament.

Notablement bè están també l' «*O.ño*» de 'n Tamburini, á qui 'ls de la *Fulla* deurian coronarlo per sas *fullas secas*, que no poden serho mes; y «*En el Parque*» de 'n Roman Ribera, un dels pintors mes elegants del orbe... barceloní.

En Roig y Soler ha fet *tró* ab sa «*Calle del Trueno*» que 'ns agrada tant com la de 'n Meifren.

La «*Poncelleta*» de 'n Mas y Fontdevila (que sembla que ha enviat pera surtir de compromís) es una obra digna del artista pulit de sempre; aixís com 'n Cusi no ha descuydat 'l seu talent en las sevas *miljas senyoras* de «*Turno impar*» y «*En el tocador*»

Si 'n Galofre Oller no está en lo seu element, en l' actual Exposició, ningú negará que ha estat en lo just en la seva «*Maja*».

Pero 'n Miralles si que se 'n dú la palma ab 'l seu *suceso* de l' «*Avenue du Bois*». La veritat es qu' es un assumpto ben trobat, ben tractat... y ben admirat. (L' *march* d' aquet quadret també es digne d' esser contemplat).

La *Madame* de la senyora Ubach pot competir ab totas las *madams* dels senyors pintors de caps y cossos de mitj en amunt; aixís com 'ls capets de 'n Torres Fuster donan peu pera proclamarlo á aquest artista, mestre de cap... d' ala. (Hi ha molts altres caps d' estudi, que no sé de qui son, que no tenen cap, ni peus, salvo honrosas y pocas excepcions).

Los «*Preparatius de pesca*» de 'n Baixeras es una tela que diu:—Ja té *tela* tallada qui vulgui desbancar al que m' ha pintat, qu' es 'l pintor mes catalá de nostras platjas.—

La Junta d' obras del Port hauria d' adquirir lo quadro de 'n Matilla «*El Puerto de Barcelona*», lo qual donaria honra á dita Corporació y profit al pintor, que de sobras s' ho mereix, ja que sa obra sembla una fotografia de color.

Dels retratos, excluhint 'l de la nena, d' en Brull, (de primera) y 'l de senyora vella, de 'n Graner, (de segona), pot dirse alló:—Valga la bona intenció.

«*La Basílica del Pilar de Saragossa*», es lo millor quadro dels pintors de fora casa y digne del pinzell de 'n Garnelo: rich de detalls y cuidadosament estudiat, es un quadro que s' imposa. No s' han portat gens malament n' 'n Barbazán ab son «*Prestidigitador*», de factura facilíssima; ni l' Agrassot ab «*La marcha del novio*», executat de la manera mes clara que puga ferse; pero l' «*Herrador*» de 'n Muñoz es la petitesa mes gran de l' Exposició, y de mes *chic*, tot y sent tant xica.

Lo que toca 'ls *bodegons* no revelan condicions.

*
**

Endemés, sí; 'ls *modernistas* (qu' encare no sé que vol dir) sembla que han baixat las agallas. 'L mateix Casas, qu' es lo qui 'n sab mes de tots ells, ab «*La del tercer pis*» s' hi ha portat d' una manera no gayre franca, com si no gosés, com si 's volgués tallar la coleta. (Es de notar aquí l' ausencia en aquesta Exposició de 'n Rusiñol, del *pontífice* del modernisme gris-blavós, tant mes quan ningú concebia la presencia de 'n San-

tiago sense que fes brasset ab 'n Ramonet—'n Baltasar y 'n Rafael de las Divas del Moulin—).

Lo mateix Graner (com si diguéssim 'n Cánovas dels pintors a la moderna) ab las sevas «Noticias de la guerra», á pesar de volguer aguantá 'l punt, no ha conseguit res mes que acabarse d' *enfosquir*. Ha deixat ben sentat qu' es 'l sempitern enemich de la claror del dia, y aixó fa que no tingui prou *llum natural* 'l seu talent artístich, perque es ben artificial (la llum dels seus quadros ¡ey!). Aixís se comprén qu' exclamin molts devant de las obras de 'n Graner:—No ho veig pas prou clar aixó d' aquet quadro.—

En Pitchot, ab la seva «Terra florida», 'n Foix, ab son «Estudi de Sol» y 'n Nonell, ab 'l seu «Port de Caldes» son 'ls tres Luterós del art pictòrich que han sostingut 'l pabelló. Perque 'n Canals, tant bon punt ha baixat dels Pirineus y arriba á «La parroquia», ja es home á l' aygua. A n' aquet si que li poden dí 'ls seus feligressos:—Mestre, no deveu pas ser d' aquesta parroquia.

(Amich Nonell: ¿Vol fé 'l favor de desxifrar-me lo seu «Rey dels gitanos»?)

*
**

La Secció d' esculptura supera en calitat (com casi sempre) á la de pintura, en lo Saló Parés: aquí s' acostuma á veure poch y bó dels esculptors. Que parli 'l «Cap de Sant Joan», sinó, de l' Arnau; que sembla que parli. Y l' «Andadó» de l' Atché, que camina tot sol. Lo «Tercer misteri de dolor» del mateix Atché, fa sentir perque sab expressar lo que significa: no té res de misteriós.

La imatge de «San Bernardino de Sena», ben treballada, si bé poch expressiva, fa honor al gremi dels esculptors *imaginariis* (vull dir, d' imatges).

Y... *voilà tout*. Aquí tenen lo resúmen, fet expres, de l' Exposició-Parés.

PEPET DEL CARRIL.

TEATRO MUNICIPAL

EN una certa sessió del Comú (salvo 'l respecte) ha presentat un projecte una certa Comissió.

Y veig tanta transcendencia en lo projecte esmentat, que 'l darli publicitat ho crech un cas... de conciencia.

'S tracta senzillament de que (¿qui ho hauria dit?) l' amor al Art, s' ha acullit dins del nostre Ajuntament, que projecta, nada menos, transformarse en empresari y rellogá un escenari y pledejá ab 'ls *morenos*...

Segóns la pública ven probarém que l' Hospital, 'ns cedeixi 'l Principal ó Teatro de Santa Creu.

Y allí, si la bossa sona y 's troban actors prou bons s' organitzarán funcions per compte de Barcelona,

L' any teatral se compondrá—segóns lo projecte explica— d' uns tres mesos de *musica* y altres tres de cas:ellá.

Y 'l resto, si algú no ho mana (que tot pot ser) al revés, 's dedicarà no mes qu' á la Escena catalana.

La idea, donchs, en principi es bonica y molt simpática.

¡L' enaltir nostra Dramática vesteix molt á un Municipi!

Recordo qu' al extrangé hi ha en molts grans capitals

teatros municipals que marxan d' alló mes bé.

Crech que l' Art, per altra part, no lliga ab certs .. empresaris que ignorants y y rutinariis li fan *tres cosas* á l' Art.

Y avuy que, precisament lo teatro de nostra terra, no pot resistir la guerra d' una explotació insolent, fora just y natural que qui pot y deu, surtis en sa defensa y guarnís la seva Casa Payral.

¡Casa Payral, ahont redós trobessin l' Art y 'l bon gust lluny dels plagis y 'l regust del flamenquisme asquerós!

¡Casa Payral ahont lo geni y no 'l favor imperés y ahont sols lo talent regnés com senyor de son prosceni!

¡Casa Payral ahont guardadas fossin las obras capdals dels escriptors mes genials y ab ellas agermanadas las del jovent afanyós de mes empena y alé que avuy... ¡sols viu á mercé d' un empresari *ronyós!*

Mes... tal somni es ilusori y no crech véuren profit, ¡per lo mateix qu' ha surtit de dintre del Consistori!

Si ans de neixe algú no 'l mata lo projecte surará, pró 'm temo que 'ns surtirá lo tiro per la culata.

Y fugint d' un escenari qu' es per l' Art un «Boria avall» trobarém al cap-de-vall de l' altre, á l' etern *plagiari*.

¿Per qué? Veuran; suposém que sura al fi 'l tal projecte, y 's lloga per durlo á efecte lo colisseu que sabém.

Suposém també que 's troba una excel·lent companyia d' artistas de gran valia dirigits per un... Fontova. ¿Mes las obras, serán fillas del talent, bonas de sobras?

Aixó no se sab .. Las obras las triará en *Pantorrillas!*

Puig en nostre Ajuntament lo dret de cuixa disfruta, y porta en tot la batuta com un Deu omnipotent.

Y obrant sense fer soroll (son procedir ordinari) allí 'ns clavará 'l *Plagiari* entremitj de cap y coll!

Puig si algú aixó no sabia, lo *Plagiari*, del *cacich*, es un conseqüent amich y *company de confraria*.

Per tant, los fins literaris del «Teatro Municipal» sols servirán al final per engreixar als *plagiaris*.

Y havent d' acabar la idea aixís, no 'n parlém ni en broma... *Bien se está San Pedro en Roma* y 'ls *plagiaris*... ¡á Romeal

M. RIUSEC.

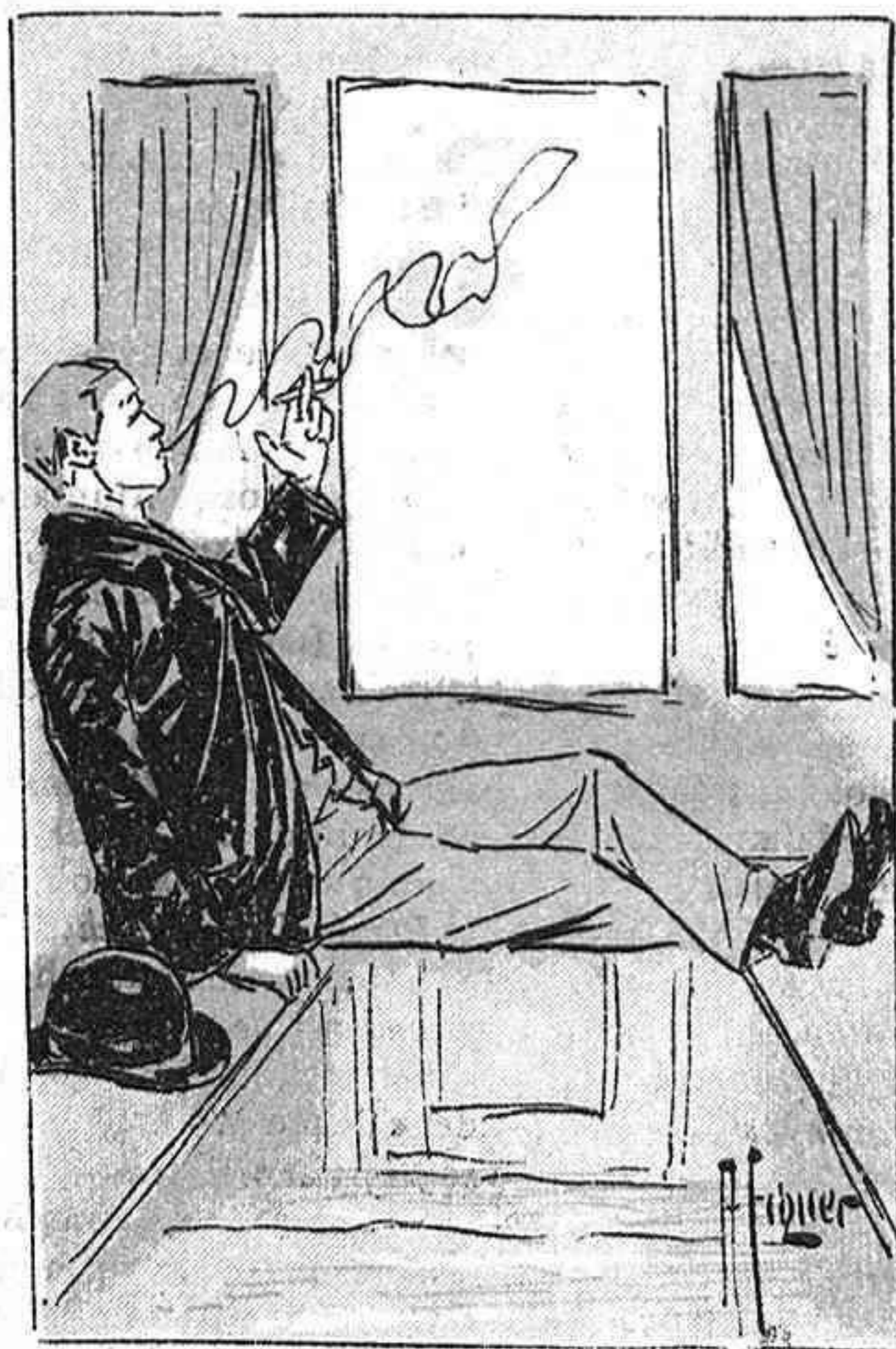
TIMO EÍ DE SIGLE

—Veuen aquet senyor que dorm, es lo meu oncle que s' en va á la Puda. Per ferlo bobejar un rato li pendré la maleta y m' en aniré al cotxe del costat... ¡Vostés segueixin la broma!

—Vamos, estiguin bonets. ¡Ja veurán com riurém!

Y en lloch d' anarsen al cotxe vehí... agafa 'l bromista un tren descendent, y 's dirigeix á Barcelona, cómodament instalat en un vagó de primera.

—¡Lladres! ¡Murrís!
 —Vaja, no volém ferlo pertener mes. Qui s' ha emportat la maleta es lo seu nebot...
 —¡Lo meu nebot? ¡Si soch bort!

FRASSES FETAS SOBRE 'LS "INEELISSOS"

«Carregá 'l mort.»

«Carregar la borrica.»

«Pagar la festa.»

«Pagar 'ls plats trencats.»

El Ximelre

La Solterona

Mare de Deu del Rosé,
deume marit si 'm convé...
De Llevant ó de Ponent,
dem marit tan solzament.
COPLA POPULAR

FA temps qu' he passat la quinta
puig passo dels vintisis,
¡y, ves qui havia de dirmhol...
No he trobat encar marit.
De promesos ja no 'n surten,
se coneix que passen alts...
¡Quina vida se 'm prepara
si d' acás no 'm puch casar!...

Quinze anyets tenir devía
que ja anava pe 'ls salóns
tan solzament ab la idea
de trobar un *bonachón*.
Pero com que no era hermosa
cap ne vaig poguer pescar,
puig tots los que ab mí ballavan
may m' havian estimat.

Un cop, tinguí una alegría
que 'm va fer la mes felís.
Un me va dir qu' era guapa...
¡M' ho va dir, si, m' ho va dir!...
Jo també 'l vaig trobar curro
y aixís li vaig confessar
mentres deya tota laba:
—¡Ayl... á la fi un n' he trobat.

Ab ell jo ditxosa 'm creya
y coneguentho, lo vil,
me demaná una abressada
y jo hi vareig consentir.
Després... van vení altras cosas
y al parlarli per casarns'
eil ab mofa va respondrem:
—Jo ho faig sols per 'na tirant.

Al veurem aixís burlada
y ab un desengany tan cruel,
vaig plorar ma desventura
sens trobar consol en res.
D' allavors ensá, que brego
tant de día com de nit,
y ballant me vaig fent vella
y ¡ay! marit no 'm vol sortir...

RAMÓN LLEI.

CAPRITXO

ERA meva: ab los meus brassos
rodejava lo seu cos,
ab lo seu alé puríssim
oretjava lo meu front.
En sas xamosas galtetes
vaig estampar un petó,
me 'l retorná ab un *jo t' aymo*
omplint lo meu cor de goig
y mes y mes l' estrenyía
d' amor y de plaher foll...

Mes ¡ay! era un somni
tot fou il·lusió.

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

¡Los Impertinents!

(Imitació)

Lo vellet Pere Martí,
un diumenje al dematí
lo seu burro va guarní
per aná á fira.

Portava á son net del bras
y tots tres á peu, tris, tras,
camina-caminarás
cap á la vila.

Anant pe 'l gran caminal
van trobar á un majoral
que va dí al vell:—Munteu dalt;
no sigueu ase.

—Té rahó— en Pere pensá,
y cama-çi, cama—allá,
sobre 'l ruch se va instalá,
y 'l noy á pata.

Portava sachs al molí
una vella en un rocí;
atura á 'n Pere Martí
y aixís li parla:

—Que no teniu compassió
d' aquest pobret infantó
que ab la pols y la caló
quasi s' ofega?

Baixa en Pere de á caball,
puja al noy ab molt treball
y li diu:—Apa, brivall,
tente ben *tiesso*.

Van seguint lo seu camí,
y un que traginava ví
á aquell jayo aixís va dí,
pero ab bons modos:

—Perque teniu d' aná á peu?
Per ventura no cabeu
sobre 'l burro? Apa, pujeu
que jo us ajudo.—

Está clá, ab lo pes feixuch
d' aquell noy y 'l vell xaruch
lo ventre del pobre ruch
tocava á terra.

Un pagés qu' anava al trós
veu lo caminar gansós
del burro, que ab pes tan gros,
boy no 's movía;

diu al vell:—¿Qué os heu tocat,
fent anar tan carregat
á aquet ruch? Y en Pere, irat,
ni se l' escolta.

Pero murmurava 'l vell:
—D' aquí en avant. ¡Voto á n' ell!
Ja no prenc cap mes consell.
Faré 'l que 'm sembla.

FELIÓNS DE VILAFRANCA.

FULLA

Que tan sols jo t' era grat
un jorn, nineta, 'm jurares...
¡Y ahir mateix me deixares
per ter posturas al gat!

LLUIS ALMERICH.

La beligerancia

JA fa mes de quatre mesos
que per carrers, y per plassas;
per safreitjos, y tabernas,
y en fi: per tot, tothom parla,
desde 'l mes xich, al mes gran,
d' aquesta *beligerancia*.
Quan vaig per llegí 'l diari,
obro qualsevulga plana,
y lo primé que 'ls ulls veuen...
es sempre aquesta paraula.
Fins quan trobo un conegut,
ni menos sé lo que 'm passa,
puig per saludarme, diu:
«¿Qué tal la *beligerancia*?»
L' altre día, la minyona
quan va arrivá de la plassa,
'm diu que 'l pa s' ha apujat,
y lo mateix las patatas.
—Y aixó... ¿com es?—li vaig di.
—Res;—va contestá la fámula;
—diu que d' aixó, 'n te la culpa,
una tal... *Beligerancia*
¡Vaya una poca vergonya,
deurá se, aquesta fulana!
Lo forné, que 'ns porta 'l pá;
l' ayguadé que 'ns porta l' aygua;
'l sastre que 'm fa 'ls vestits;
lo sabaté de l' escala;
'l camálich del cantó;
y 'l lloro que tinch á casa,
no parlan pas d' altra cosa
que de aixó... ¡Ves quina *llaunal*!
Jo francament; n' estich tip,
de sentí semblant paraula.
Fins me clavaría un tiro...
si no fos que la pó 'm mata.
de sentir que també 'ls morts
¡parlin de *beligerancia*!

LLUIS G. SALVADOR.

A un que vol ser músich de regiment

¿DONCHS es di', qu' has sentat
Crech que la teva *carbassa* [plassa?
no está en son centre cabal...
¡Ferse sorjel! ¡Que animal!
¡Francament aixó ja es massa!
Perque, si tú 'l rós te ficas,
sé que no es per patriotisme;
sé que á la solfa 't dedicas
y que vols toca' algún *chisme*...
¡Oh y que estém bé per *musicas*!
Y ademés, la patria, noy,
no necessita entacats,
necessita forts soldats
y no xicots que á Sant Boy
hi estarian ni pintats;
Pro ja que tu ho vols així,
¿sabs quin es ¡vatúa 'l mon!
l' instrument qu' has d' esculli?
Creume, Joanet, creume á mi.
Es la *trompa* ó bé 'l *violón*.

PEPITO LLAUNÉ.

Lo Senyor Director

SER director d' un periódich era 'l meu somni daurat.

Y si 'l periódich podia ser literari, millor. ¡Quin càrrech mes honrós! ¡Quin lloch mes distingit!

¡Quin siti mes indicat—me deya jo—pera cubrirte de gloria, consideracions y respectes!

Ser regidor, ser diputat, ser ministre, no entrava en mas nobles aspiracions. Ne surten poch de comes—pensava—y si per casualitat algun d' ells, apartantse de la majoria, 's proposa administrar com mana la lley de Deu, com que 'l poble está escarmentat, se creu que 's tracta d' un hipòcrita refinat que fent bocadas de moralitat y honradesa política, disfressa 'ls seus *tarugos y tupinadas*.

Pero ser director d' un periódich—deya per' mi—ja es un' altra cosa. Un director de periódich, es un distingit portaveu de la opinió pública; un jutje recte é imparcial dels successos literaris; un narrador fidel de tots los fets notables. Un director de periódich—continuava jo dihentme—senta en molts cassos jurisprudencia, y per lo tant la seva labor es important y digna de aplauso.

¡Ser director d' un periódich era 'l meu somni daurat!

Una petita sort que 'm va correspondre en la loteria de Madrid, va elevarme á la categoría ambicionada.

¡Quaranta duros varen tocar-me en la rifa!

Y sense preocuparme de que las meas sabatas demanavan, ab molta necessitat, unas successoras, y de que 'l meu vestit y 'l meu sombrero estavan *morintse de riallas*, vaig dedicar las doscentas pessetas ab que la sort va protegirme, en donar á la llum un setmanari que vaig titular «La Vritat», propo-santme justificar lo títol de la publicació.

Jo 'm figurava qu' un periódich que digués la vritat neta y pelada, sense atenuants de cap mena, sino proporcionar una fortuna al seu propietari-director, havia al menos de cubrirlo de gloria.

Aixís es que, trasant lo meu programa, vaig dir-me, es precis combatre als irregularisadors, als plagiari, als mals cómichs, á las celebritats de llautó y á tots aquells que mes ó menos directament volen fernos combregar ab rodas de carro.

Y en lo primer número del meu setmanari, ab un candor desusat, vaig comensar la meva campanya.

Al regidor A, en un párrafo contundent, vaig dir-li qu' havia irregularisat mil duros del impost de Consums; parlant del plagiari B. vaig manifestar qu' ab la seva conducta escandalosa feya tolerables als lladres de camí ral; ocupantme del actor C. vaig consignar que la seva instrucció era poch menos que nula, que desconexia per complert lo cor humá,

que en lo género cómich era un pallaso, y en lo dramátich un baladrer, sense sentiment ni gust artístich; tractant del poeta X, quins tomos de poesias se venían com fruyta, vaig declarar que 'ls seus versos eran durs, incoherents y ripiosos; y per aquest estil, vaig anar censurant tot lo que, *en vritat*, considerava censurable.

Y un cop atestadas de vritats las columnas del meu setmanari, vaig contemplar satisfet la meva obra, y va semblarme que 'l meu pit era insuficient á contenir un cor tan gran, y que tot lo Univers era petit pera la meva *colossal* persona. No es broma, no; vaig tenir intencions d' anar al amo de la casa, y dirli: Tiri á terra 'ls embans, que en lo pis que vaig llogarli ja no hi cabo.

Pero, l' endemá mateix hauría donat tot lo meu periódich ab totas las sevas vritats, pera reduhirme en un ser invisible.

Acabava de llevarme, quan la criada va anunciar-me la visita del poeta X.

—¡Que passil—vaig dirli.

—¿Es vosté 'l director d' aquet periódich?—va preguntarme, fregantme casi per la cara un exemplar del meu setmanari.

—Per servirlo.

—¡Ni ganas! Hi vingut no mes per dirli, que vosté no sab que porta entre mans.

—S' equivoca—vaig observarli agafant un bastó groixut que tenia á la vora—¡Aixó serveix pera donar bastonadas!

Allavors, adoptant una actitud semi-cómica semi-dramática y llasant á mos peus varios tomos de poesias que sota 'l bras portava, va cridar: ¡Senyalim los versos durs! ¡Senyalim las incoherencias! ¡Senyalim los ripis!

Jo, fent lo molinet ab lo meu bastó, vaig contestarli: No vulgui que li *senyali* res... porque sentiria que sortis d' aquí *senyalat*.

—¡Oh critichs incipients! ¡Oh, ánimas perversas! Passi 'ls seus ulls per aquest album de retalls de periódich en que son alabadas, admiradas y veneradas las meas poesias. Aquí 'l critich Patagrossa me diu «*Calderón de las edades presentes*»; mes avall l' insigne publicista Plomadoca, m' anomena «*El cazador de consonantes*» y á l' altre plana l' eminent retórich D. Joan Rapapolvo 'm declara «*El poeta de las silvas*»

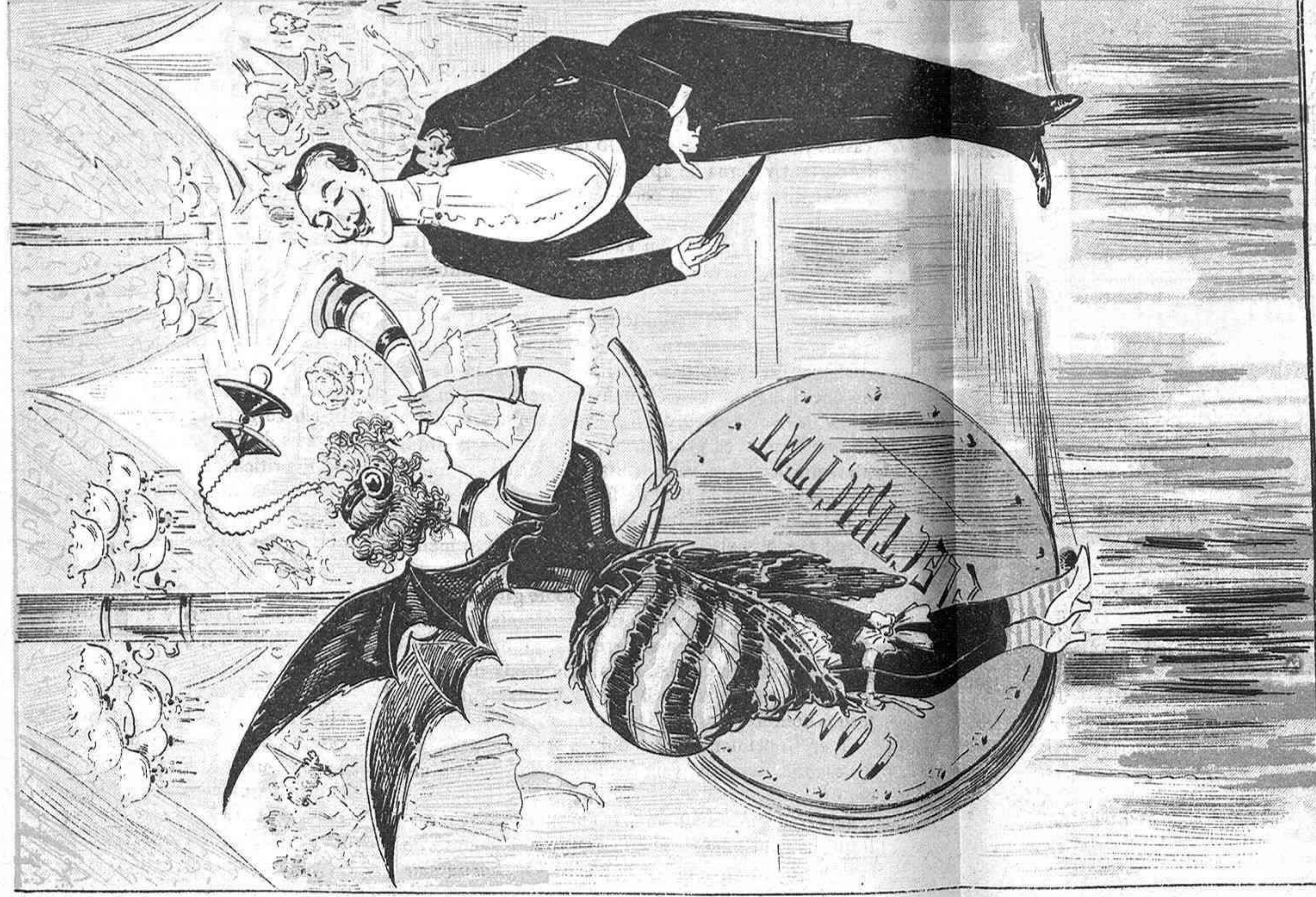
—¿De las *silbas* ab b? Comprés.

Al arribar aquí, ell va agafarme, jo á n' ell, y mossegantnos d' açi mossegantnos d' allá, jo vaig anar á caure demunt d' una escupidera, y ell dessobre de la criada que venia á descompartirnos.

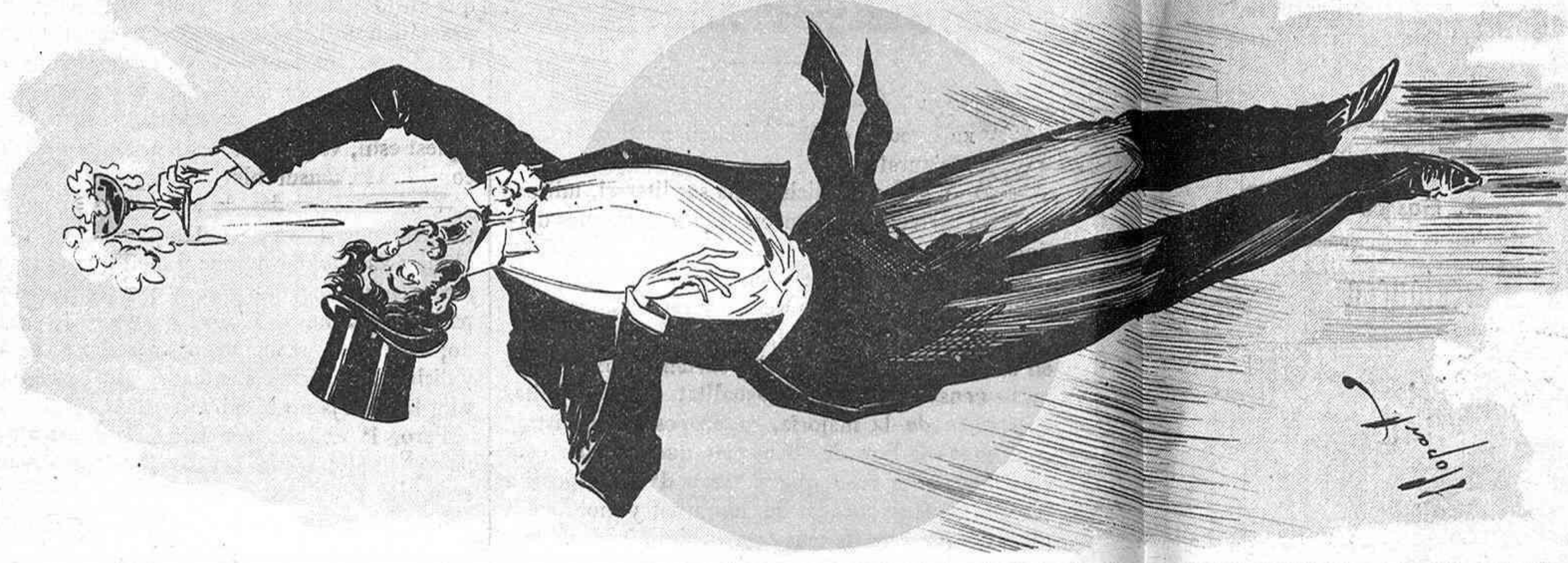
Quan lo poeta X va ser fora van arribar dos senyors de cara seria.

Preguntats sobre 'l motiu de la seva visita, van dirme:

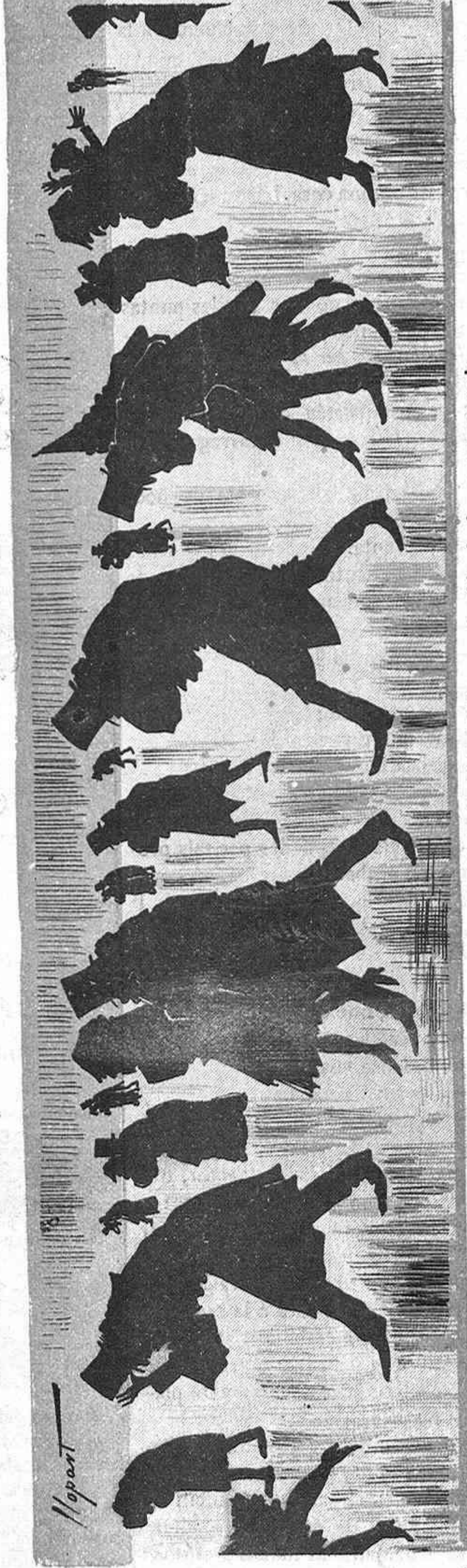
—¿No es vosté que s' ha atrevit á posar en lletres de motllo, que 'l regidor A havia irregularisat mil duros?

Figurí de La Tomasa. — ¡Ja ho veus: represento la moderna instalació de la llum eléctrica. ¡Tré! ¡tré! ¡tréé! Carlitos: ¿té fá falta un tros de cable? -- ¡Aixó zí que no, mazarita! La comunicació pelz cablez m' ezpanta! A caza encare gatzém grezól y en quant á blé ne tinch un qu' ell mateix ze porta l' oli!

¡VISUA L' AMOR!
Nota decorativa del *apoteosis-alcohólich* de tots los balls.

¡No t' ARRONSIS! Sortida del últim ball del Liceo y desfile de la concurréncia que no l' hi dona la gana de gastar coixe. ¡Brrrr! ¡fá un frét que pela!

—¿Qu' eran mes potser?

—No senyor; vosté ha faltat descaradament á la vritat. Nosaltres que vam entrar en lo *negoci*, podém assegurar que 'ls duros irregularisats no son mil, sinó noucents noranta nou. Per lo tant la calumnia es clara, y es precís que vosté elegeixi arma. ¡S' ha de rentar l' honor!

—Si s' ha de rentar alguna cosa, busquin una bogadera.

—¡Prou! ¿Qué vol? Pistola, sabre, escopeta, ametralladora... ¿Qué tira vosté?

—Home, en quant á tirar, no mes tiro las puntas de cigarro, y encare las apuro molt. Alguna vegada hi probat de *tirar la casa per la finestra*, pero no hi pogut lograrho.

—¡Basta! Ja que vosté pretén bromejar en un assumpto tan serio, los tribunals s' encarregarán de resóldrel...

Y s' en anaren, deixantme ab un pam de boca oberta.

A continuació va presentarse l' actor C., y sense dirme per qué venía y agafantme per las solapas de l' americana, va posarse á declamar lo següent tros de «La Vida es sueño»:

«Traidor fuiste con la ley,
lisonjero con el Rey,
y cruel conmigo fuiste;
y así el Rey, la ley y yo,
entre desdichas tan fieras
te condenan á que mueras
á mis manos.»

La meva criada que devia compendre per tals preliminars, que la cosa no acabaría gayre bé, va corre á la sala ahont nos trobavam, y va amenasar ab l' escombra al meu agressor. Allavors aquet va continuar ab veu de tró:

«No
me estorbe nadie, que es vana
diligencia; ¡y vive Dios!
si os poneis delante vos,
que os eche por la ventana.»

La meva minyona al sentir qu' aquell *tigre* la volia tirar per la finestra, va sortir á la escala y va posarse á cridar socorro; pero mentrestant l' actor, qu' era tan bruto en la escena com á casa dels altres, me va midar las costellas ab tanta afició, que vaig estar tres dias sense poguer bellugarme.

La primera nit que vaig sortir de casa, vaig rebre un avís molt estrany: Un cop de pedra á la esquena. Recullit lo projectil, qu' estava embolicat ab un paper, vaig poguer llegir, á la llum d' un fanal, lo següent escrit que en lo paper hi havia: «Un plagiari que l' estima, li envia un tros del seu cor.»

—¡Lo té tan dur com lo cap!—vaig pensar jo; y vigilant que, per aquell estrany procediment, no m' enviés lo resto, vaig tornarmen al meu domicili ab la resolució irrevocable de no dir may mes la vritat, porque al que la diu, 'l penjan ó al matan á tantos, qu' es igual.

Y 'l cárrech de director que tant m' enlluernava, va semblarme desde aquella fetxa un cárrech horrosament insoportable.

¡Prou direccions! ¡Las detesto!

Per xó no puch sentir parlar de la *direcció dels globos* y mereixen lo meu aplauso 'ls vehiúls que van *contra direcció*.

A. GUASCH TOMBAS.

Litografia Barcelonesa

S. Ramon, 6
BARCELONA

CAPRITXO

A l' Enrich tractá de ruch
en Roch, qu' es un vell molt rich,
y aquell li digué:—¡Marruch!...
¿Perqué tens capa y carrich
t' has de burlá, vell xaruch,
rich Roch, del ruch de l' Enrich?

F. CARRERAS P.

LICEO

Per respecte al immortal Wagner, creyém convenient passar per alt la execució que lográ en la present temporada sa celebrada ópera *Tannhäuser*, puig que á excepció de las Sras. Petri y Gardetta y lo senyor Blanchart, los demés artistas hi estigueren *archi-terribles*.

Felicitem á la Empresa Bernis pe 'l bon acort que ha prés retirant dita obra del cartell, ja que ni una segona representació ne volgué donar.

ERETS Y VENTADAS

—Lladres! ¡¡Socorro!... ¡Que 'm roban 'l tapabocas y no tinch mans per defensarme!...

—¡Quin vent que fa en lo terrat!
¡Jo si que m' orejaré!...
Pro en cambi, fa sequedat
¡y 'm penso qu' aixugaré!...

—¿Sabs que 't dich Cuca?... ¡Que fa molt taro.
—¡Y tal Xato!.. ¡Hasta se 'm glassa 'l nom!

¡No diguin!... que 'l ser sereno
es un ofici pesat...
¡En nits aixís, ves qui guarda
aquella serenitat!

Sansone e Dalila ha continuat imperant en lo cartell ab agrado hasta dels mes exigents, que ja es sabut son molts en nostre gran teatro.

Per' últims de la present setmana s' anuncia 'l benefici del mestre director Sr. Campanini, ab escullidissim programa format en gran part de composicions de Wagner y Saint-Saëns.

Creyém que dit *menú* serà saborejat ab gust per los filarmònichs y amichs del beneficiat.

NOVETATS

Continua la *idem* nula per complert en tot quant se relaciona ab la actual Empresa. Hi dit mal; aquesta setmana hi hagut la novetat de veures la companyia requerida per las autoritats.

Vaja, Sr. Elias, que li acreditan lo teatro. Ab aquesta Empresa, aviat ni vosté mateix 'l coneixerá.

Se veu que va tenir una hora tonta.

TIVOLI

La companyia Valdeperas continua fent calderadas en los días festius, contribuinthi en gran part lo variat repertori de la sarsuela clássica que posa en escena.

Actualment té en estudi *Las nueve de la noche* sarsuela de Caballero, apenas coneguda y no obstant molt celebrada.

CATALUNYA

Que sigui la enhorabona Sr. Molas. Al fi, de la terra del *oso y el madroño* 'ns ha vingut una obra que fa'l pes del tot. Ab ella sola n' hi ha prou per abstenirse de posarhi torna. Creyém que compendrà que 'ns referim á la xistosíssima sarsuela *La marcha de Cádiz*.

Son tantas las escenas cómicas y *quid-pro-quos* de que está nutrida dita obra que lo millor elogi que podem fer de ella, es manifestar que es lo únich medicament pera los mal-humorats, puig ab seguritat que distreuran sas penas lo menos per... una nit.

Aixó tocant als capficats, que los entussiastas al *género chico*, lo menos tenen obra per tota la temporada.

Si acertats estigueren los Srs. Lucio y Alvarez, autors de la lletra, no menos ayrosos sortiren de son comés los de la música Srs. Valverde (fill) y Estellés, puig que tots quants números musicals hi ha, ab justicia logran los honors de la repetició.

La marcha de Cadiz, es obra que pot vanagloriarse que per res hi ha servit la *claque*, es peix que ell mateix se porta l' oli.

També molt ha contribuít al inmillorable éxit lograt, la acertadíssima execució que hi han donat los artistas, puig tots sense excepció hi están sublimes, si sublimitat hi ha en lo *género* de dita obra.

UN CÓMICH RETIRAT.

La Empresa del festiu setmanari *Anis de Frare* nos comunica que, desde 'l mes entrant, s' encarregarán de la confecció de dit periódich los trempats escriptors Fray Arthur, Frá Felip, Frá Manel y Frá Mariano, los quals han arribat á la Redacció ab las plomas molt esmoladas,

á l' objecte de *cortar por lo sano*. Segóns sembla aquets quatre *frays*, en lo terreno del Art y de la Administració no admeterán amistats ni recomenacions: ¡cantarán las vritats á tothom!

Un'altra: La esmentada publicació serà en lo succesiú mensual, costará 15 céntims y repartirá ab cada número un important regalo.

Velshi aquí qu' era un escultor que no tenia feyna. No tenint feyna tampoch tenia pá, y ja se sab que qui no té pá, totas se las pensa.

Rumiant l' home, un medi per trobar feyna y pá á la vegada, se li va ocorre esculpir un *Ninyo*. Y un cop la imatge quedá llesta enviá avis á un cert convent de monjas, de que 'l *Ninyo* ja estava á punt de *solfa*. Las mares que no havian encarregat tal *Ninyo* van quedar-se sorpresas. Pero l' escultor que ja la duya de cap, va *carregarlas*, dihentloshi que, una senyora de tals y tals senyas havia passat un dia pe 'l seu taller á ferli l' encárrech en nom de las *benaventuradas* monjetas. Aquestas per las senyas que 'ls hi doná l' escultor convingueren en que la senyora de l' encárrech era la Mare de Deu en persona, y veyent en tot lo ocorregut un gran miracle, van quedar-se 'l *Ninyo* pagantlo com se suposa, en bona plata.

Y comptan que l' escultor content com un tarambana, ara tanca l' obrador per posarse á... esquilador de la gent que cria llana.

¿*Quosque tandem...* senyors empleats de correus?

¿Fins á quant las empresas periodísticas serán victimas de 'ls vostres descuyts ó mala administració, per no darlos un calificatiu mes denigrant?... *escolloque*

Nosaltres com tota empresa periodística tenim 'ls nostres corresponsals, pero 'ns succheix que per culpa vostra, 'ls aném perdent.

En pocas setmanas se 'ns han queixat varios d' entre ells, de que no reben 'ls paquets que puntualment se 'ls hi envian ó de que 'ls reben ab gran retrás. Ultimament nos escriu lo corresponsal d' Almatret que deixa LA TOMASA perque la reb *tarde y con daño* ja qu' acostuman á faltarli exemplars.

Y francament, senyors de Correus, es una trista llástima que paguém exorbitants contribucions y que gastém un dineral en sellos, assegurantvos la *sopa boba*, perque luego 'ns ho paguen á cossas.

Estém tips de dir que 'ls empleats de comunicacions, que vulguin llegir nostre periódich, ló tindrán de franch si 'l demanan. Pero ¡per l' amor de Deu! que no toquin la propietat d' un altre.

Y sobretot... que arriuin á puesto al seu temps degut.

Pero... es alló del ditxo:—Ja pots xiular si l' ase no vol beure.

Ha sigut ascendit á capitá efectiu del primer batalló de «Veteranos de la Llibertat» lo primer tinent que ja 'l manava accidentalment, nostre particular amich D. Joan Casanovas y Jordán.

Tant la oficialitat de tan respectable institució com 'ls individuos subalterns seus y companys d' armas, están d' enhorabona, perque coneixedors de las brillants dots qu' adornan al Sr. Casanovas 'ls assegurém que tindrán 'ls primers un bon company y 'ls segons un inmillorable jefe.

Unim nostra enhorabona á las molts que reb lo senyor Casanovas.

La societat *La Melpómene* de la qual nos ocupavam ab verdadera satisfacció en nostre número anterior, per la campanya qu' ha emprés en pró de la reorganissació del Teatro Catalá, nos manifesta que 'l seu projecte pera portar á cap una reorganissació tan desitjada, descansa sobre las següents bases:

1.ª Formació d' un quadro dramátich, al qual s' anirán agregant poch á poch tots los elements necessaris, fins tenir un conjunt complert, propi pera tota classe de género escénich.

2.ª Creació de dos cátedras, l' una de declamació catalana y l' altra de solfeig.

3.ª Creació d' un concurs anual, á fi de premiar tots quants autors y actors s' hagin distingit mes en tot l' any.

4.ª Presentació en escena de totes quantas obras 's dignin confiar á *La Melpómene* los autors catalans sense cap distinció, pero ab la condició de ser revisadas las obras per una Comissió nombrada al efecte y composta de la Junta Directiva y personalitas de carácter literari de Catalunya.

5.ª Creació d' un ensaig general pera totes las obras que tingan d' estrenarse, reformantse ó ensajantse de nou las escenas que resultin defectuosas.

6.ª Posar en práctica tots los medis mes indicats pera portar á son apogeo al Teatro regional.

Las bases transcritas, com se veu, son sólidas, y creyém, per lo tant, que si *La Melpómene* es ajudada en sos valents esforços per los autors y la Prempsa, á pesar de la senzillesa ab que 's presenta, pot contribuir al nou esplendor de nostra decayguda escena.

Desitjém pera bé de tots, que l' éxit coroni 'ls valiosos travalls de *La Melpómene*.

La funció d' inauguració de tan distingida com simpática Societat, tindrà lloch lo dissapte vinent en lo teatro «Lope de Vega» posantse en escena lo drama *L' Agulla* y la pessa *Los Tres Toms*.

*
*¡Tres eran tres,
 las hijas de Elena!*

Y eran tres també 'ls pretendents á la corona de Fransa. Don Quico 'l de Gracia, lo duch d' Orleans y Don Carlos seté.

Y han portat la seva quijoteria, fins al extrém de pledejar devant dels tribunals de la Fransa republicana, quin es dels tres lo que té mes drets á un trono..... que no existeix mes qu' en la imaginació dels pledejants.

Lo tribunal en lloch d' enjegarlos á nanná com procedia, se 'ls ha escoltat atentament y ha declarat que 'l que té mes drets al ceptre (?) es lo rey de las Húngaras.

Ara no mes cal que 'l Terso, esperi ben assentadet que 'l ceptre li caygui á las mans, lo que 'm sembla que n' hi ha per rato.

Mes á compte li surtiria una llangonissa de Vich ben groixuda.

*
 La tan distingida com renomada Societat «Centro Cómico Lírico» que ja d' anys passats, te mes crédito pe 'ls balls de máscaras, que 'n Girona (rich) pe 'ls quartos, anuncia la serie dels que celebrarà aquest any durant lo mes próxim, en la elegant platea del teatro de Novetats.

La série 's compondrá de tres balls, dels quals lo primer está anunciat pera 'l próxim día 1, vigilia de la Candelera. Sense pecar de exagerats podém assegurar que las mes distingidas familias de Barcelona 's donarán cita en

lo «Centro Cómico Lírico»; que 'l bello sexo 's lluhirá com de costúm y que 'l sexo lleig estaré constituhit per la *creme* barcelonina.

¡A divertirse tocan, donchs.

En tal día com avuy arriuan á Madrit lo Marqués de Cerralbo y en Mella, portadors del manifest de D. Carlos, que segóns diuhen conté cosas tan notables y toca assumptos tan palpitants que portará la convicció als cervells espanyols, de que l' únich rey possible es lo del «As d' oros.»

Aixó vol dir qu' al surtir l' altre número de LA TOMASA ja tindrém al Terso apossentat en lo desitjat Palau, cenyint l' anyorada corona y entronissat en l' anhelada *ba-sseta*, fet tot un rey de cartas.

Ja ho diuhen que la esperansa es verda!

Y ja se sab 'l vert es pe 'ls ases.

¡En Folchi que pinta payssatjes pot donarne rahó!

*
 La Diputació Provincial, havia declarat inútils pe 'l servey militar á un bon número de minyóns coixos, cegos, geperuts etc. etc., y havia declarat exents temporalment, de quintas á una colla de fills de viuda, fills de pares se-xagenaris y demés exencions legals.

Pero ve 'l ministre de la Governació, demana que se li envihin tots aqueixos expedients y al cap d' uns quants días 'ls retorna declarant soldats á tots; cegos, muts, coixos, esguerrats y fills de viuda.

La Diputació ha prote-tat d' una mida tan absurda... pero no ha dimitit.

Y es lo que li tocava fer porque tota vegada que 'l ministre ha declarat que no valia lo acordat per ella, procedia que diguessin 'ls diputats—¡Festho tú millor!

¡Y á veure si 'l ministre hauria tingut prou fetje per fer agafar 'l fusell als citats inútils!

¡Y nosaltres prou fetje per consentirho!

CORRESPONDENCIA

(Tancada 'l día 28 d' aquet mes)

Publicarém los travalls següents: *Consols vulgars; Xaradas; Llampechs; Epistola; Intima* de F. C.; *Amorosas* de R. Ll.; *Hi ha un obstacle*; cinch epigramas, de J. V.; y un trenca closcas de cada un dels col·laboradors; Un premián, Surisenti, B. Elias y Pepet Panxeta.

Lo que no 's menciona no serveix.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·L·USTRAT Y LITERARI
 PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

LITOGRAFÍA BARCELONESA

de Ramón Estany

6, Sant Ramón, 6.—BARCELONA

UN QUE HO ENTÉN

Per ferme passá 'l fret, tinch
l' astucia millor del mon...
¡En mitj' hora vaig ó vinch
de Gracia, fins á Colón.

SECCIO DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Seguit d' una *hu-terça*
trepitjant la *tot*,
boy cantant camina
astut cassador.
No s' ou cap aucella,
no 's mou ni una *hu-dos*,
no 's veuhen-mès qu' arbres
y herbetas entorn.
Entre pins y roures
à claps entra 'l sol
colrant la *quar-terça*
d' aquell cassador.
De prompte s' atura,
escolta, *quart-dos* ..
y un conill repara
tot corrent pe 'l bosch.
Li apunta son arma,
li tira confós,
y exclama:—Quin su to
li he dat... ¡fug de por!

PASTORRELLA.

PROBLEMA

Descompondre lo número 5000 en
quatre cantitats, que, sumadas, res-

tadas, multiplicadas y divididas per
lo número 4, donguin resultats iguals.

JOAN AUBERT.

CREU NUMÉRICA

9 6 7	—Comestible.
4 9 6	—Vejetal.
2 8 2	—Nom de dona
1 2 3 4 5 6 7 8 9	— » » home.
1 2 3 4 5 6 7 8 2	— » » dona.
8 9 1	—Tothom en té.
7 3 2	—Pecat capital.
2 6 7	—Pelotari.
1 7 6	—Cantitat.
1 2 3	—Part del giobo.
4 5 6	— » » »

UN GRANADÍ.

TARJETA

Originals per' imprenta.
Sr. Director de
LA TOMASA
Sant Ramón sis
BARCELONA

Ab l' anterior direcció (indispensa-
ble pera tots los col·laboradors) formar

lo següent: 5 poblacions de Catalu-
nya, 1 nom d' home. 1 de dona, una
sarsuela, 2 números, 1 animal femeni,
1 vegetal y una nota musical.

PERE SALÓM.

GEROGLIFICH

I I S
M M M
FAN I 1896

SAMUEL GRAN É IRURUETA.

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO 438

Xarada.—*Ma-ro-ma.*

Conversa.—*Rafel.*

Tarjeta.—*Francisco, Rosa, Mercaders;
Plata, Tia, s, i.*

Triangul.— *M a t e u*

a n o l l

t e r

e l l

u

Logogrifo numèrich.—*Fusteria.*

Geroglífich comprimit.—*Entreactes.*